

opusdei.org

Zdroj pomoci pre neviazanú mladosť

Katechéza o starobe (3): V stredu 16. marca 2022 Pápež František sa zameral na úlohu starého človeka pomáhať zorientovať mladú generáciu, aby nezostávala v nezrelých postojoch a neupadla do skazenosti otupeného svedomia.

22.09.2022

Úvodom ku katechéze bolo čítanie z knihy Genezis:

„Keď Pán videl, že ľudská nerest na zemi je veľká a že všetko zmýšľanie ich srdca je ustavične naklonené na zlé, Pán oľutoval, že stvoril človeka na zemi. Bol skormútený v srdci a povedal: «Vyničím zo zemskeho povrchu ľudí, ktorých som stvoril: človeka i zvieratá, plazy i nebeské vtáctvo, lebo ľutujem, že som ich urobil.» Iba Noe našiel milosť u Pána.“
(Genezis 6,5-8)

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Biblický príbeh – s jeho symbolickým jazykom doby, v ktorej bol napísaný – nám hovorí niečo pozoruhodné: Boh bol taký roztrpčený rozšírenou zlobou ľudí, ktorá sa stala bežným spôsobom života, že si myslel, že urobil chybu, keď ich stvoril, a rozhodol sa s nimi skoncovať. Radikálne riešenie. Mohlo by mať dokonca paradoxný výsledok milosrdenstva. Už žiadni ľudia, žiadna história, žiadny súd, žiadne

odsúdenie. A mnohé budúce obete korupcie, násilia a nespravodlivosti by boli navždy ušetrené.

Nestáva sa to neraz aj nám, že premožení pocitom bezmocnosti voči zlu či deprimovaní „prorokmi skazy“ si pomyslíme, že lepšie by bolo bývalo sa nenarodiť? Mali by sme veriť niektorým teóriám z nedávnej doby, ktoré obviňujú ľudský druh ako evolučne škodlivý pre život na našej planéte? Je všetko negatívne? Nie.

V skutočnosti sme pod tlakom, vystavení protichodným argumentáciám, ktoré nás mätú. Na jednej strane tu máme optimizmus večnej mladosti, vybudovaný neobyčajným technickým pokrokom, ktorý vykresľuje budúcnosť plnú strojov výkonnejších a inteligentnejších než my sami, ktoré vyliečia naše neduhy a vymyslia nám najlepšie riešenia, aby sme nezomreli: svet robotov.

Na druhej strane sa zdá, že naša predstavivosť sa čoraz viac sústreďuje na predstavu konečnej katastrofy, ktorá spôsobí naše vyhynutie. To, čo by sa udialo pri eventuálnej atómovej vojne. V onen „deň po“ - ak tu ešte budeme, ak ešte budú existovať dni a ľudské bytosti – bude treba začať od nuly. Všetko zničiť, aby sa začalo od nuly... Nechcem samozrejme banalizovať tému pokroku. Zdá sa však, že symbol potopy si získava stále väčší priestor v našom podvedomí. Napokon súčasná pandémia kladie nie ľahké jarmo na naše bezstarostné predstavy o veciach, na ktorých v živote záleží a zaväžia pre jeho cieľ.

V biblickom príbehu, keď ide o záchranu života na zemi pred skazenosťou i pred potopou, Boh túto úlohu zveruje vernosti najstaršieho zo všetkých, «spravodlivého» Noema. Zachráni staroba svet? Kladiem si otázku: v akom zmysle ho zachráni?

A aký je horizont? Život siahajúci až za smrť, alebo len prežitie do potopy?

Jedno Ježišovo vyjadrenie, keď poukazuje na «Noemove dni», nám pomáha hlbšie vniknúť do významu biblickej state, ktorú sme si vypočuli. Ježiš, keď hovorí o posledných časoch, hovorí: «Ako bolo za dní Noema, tak bude aj za dní Syna človeka. Ľudia jedli, pili, ženili sa a vydávali až do dňa, keď Noe vošiel do korába. Tu prišla potopa a zahubila všetkých» (Lk 17,26-27).

Koniec koncov jedenie a pitie, ženba a vydaj sú úplne normálne veci a nezdajú sa byť príkladom skazenosti. V čom spočíva tá skazenosť? Kde tam bola tá skazenosť? Ježiš v skutočnosti zdôrazňuje to, že keď sa ľudia obmedzia na užívanie si života, strácajú dokonca aj vnímanie skazenosti, čím sa ubíja jeho dôstojnosť a jedom sa kontaminuje jeho zmysel. Keď sa stratí vnímanie

skazenosti a skazenosť sa stane čímśi normálnym: že kúpiť si možno všetko, za príslušnú sumu: kupujú sa a predávajú názory, justičné konanie... Toto je vo svete biznisu, v mnohých odvetviach bežné. A prežívajú si bezstarostne aj skazenosť, akoby bola súčasťou normálneho ľudského blahobytu.

Keď ideš niečo vybaviť a vlečie sa to, ten proces je trochu pomalý, koľkokrát sa ozve: „Veď keď mi dáš bakšiš, ja to urýchlím“. Neraz. „Voľačo mi daj a pohnem si s tým“. Všetci to veľmi dobre vieme. Zdá sa, že svet korupcie je súčasťou normálneho ľudského bytia, a toto je mrzké. Dnes ráno som sa rozprával s jedným pánom, ktorý mi hovoril o tomto probléme v jeho krajine.

Životné statky sa konzumujú a užívajú bez starosti o duchovnú kvalitu života, bez starostlivosti o životné prostredie spoločného domu.

Všetko sa využíva, nerobiac si starosti z úpadku a zlovôle, ktorými mnohí trpia, ba ani zo zla, ktoré otravuje spoločenstvo. Pokým je bežný život zaplnený „blahobytom“, nechceme myslieť na to, čo ho vyprázdňuje od spravodlivosti a lásky.

„Ale ja mám svoj pokoj! Prečo mám myslieť na problémy, vojny, na ľudskú biedu, koľko je chudoby, koľko zla? Nie, ja som v pokoji. Čo je mi po druhých.“ Toto je to podvedomé zmýšľanie, ktoré nás postupne vedie do stavu skazenosti.

Môže sa korupcia stať normálnosťou? Pýtam sa sám seba. Bratia a sestry, bohužiaľ, áno. Dá sa vdychovať atmosféra korupcie tak ako sa dýcha kyslík: „To je predsa normálne. Ak chcete, aby som si s tým pohol, koľko mi dáte?“ - Je to normálne! Normálne to je, ale je to niečo nepekne, nedobré!

Čo tomu dláždi cestu? Jedna vec: bezstarostnosť, ktorá sa zameriava len na dbanie o seba: toto je ten vchod, ktorý otvára dvere skazenosti, ktorá ťahá ku dnu život všetkých. Skazenosť ťaží vo veľkom z tejto nedobrej bezstarostnosti. Keď niekomu všetko vychádza a nezáleží mu na druhých: táto bezstarostnosť zmlándravuje našu obranyschopnosť, otupuje svedomie a robí z nás - aj bez našej vôle - spoluvinníkov. Pretože korupcia nikdy nejde osamote: človek má vždy komplicov. A korupcia sa zakaždým rozťahuje.

Staroba má vhodnú pozíciu na prekuknutie klamstva tejto „normalizácie“ života v posadnutosti pôžitkami a vo vnútornej prázdnote: života bez premýšľania, bez obety, bez vnútorného rozmeru, bez krásy, bez pravdy, bez spravodlivosti, bez lásky: toto všetko je skazenosť. Osobitná vnímavosť nás starých ľudí,

ľudí v staršom veku, na prejavy pozornosti, na myšlienky a city, ktoré nás robia ľuďmi, by sa mala nanovo stať pre mnohých povolaním. A bude to zo strany starších ľudí vedomé rozhodnutie z lásky k novým generáciám.

My budeme tí, ktorí budú biť na poplach a upozorňovať: „Dávajte si pozor, toto je korupcia, nič vám to neprinesie.“ Múdrosť starých ľudí nám dnes tak veľmi treba na boj proti korupcii. Nové generácie čakajú od nás starých, od nás seniorov slovo, ktoré bude proroctvom, ktoré otvorí dvere k novým perspektívam mimo tohto bezstarostného sveta skazenosti, navyknutia si na skazené veci.

Božie požehnanie si pre túto tak humánnu a poľudšťujúcu charizmu vyberá práve starobu. Čo je zmyslom mojej staroby? Každý z nás starých ľudí si môže položiť túto otázku.

Zmysel je takýto: byť prorokom voči skazenosti a povedať druhým:

„Zastavte sa, ja som tou cestou išiel a nikam to nevedie! Teraz vám poviem svoju skúsenosť.“

My starší musíme byť prorokmi proti skazenosti, tak ako bol Noe prorokom proti skazenosti svojej doby, pretože bol jediným, ktorému Boh dôveroval. Pýtam sa vás všetkých - a pýtam sa aj seba: je moje srdce otvorené byť prorokom proti dnešnej korupcii? Je to niečo nepekne, keď starší ľudia nedozrejú a človek zostarne s rovnakými skazenými návykmi ako mladí. Spomeňte si na biblický príbeh Zuzaniných sudcov: sú príkladom skazenej staroby. Takto by sme v našej starobe nemohli byť prorokmi pre mladšie generácie.

A Noe je príkladom tejto plodnej staroby: tá nie je skazená, je plodná. Noe nerobí kázne, nestázuje sa,

neobviňuje, ale ujíma sa starostlivosti o budúcnosť generácie, ktorá je v ohrození. My seniori sa musíme ujať starostlivosti o mladých, o deti, ktoré sú v nebezpečenstve. Postaví archu pohostinnosti a vpustí do nej ľudí i zvieratá. Starostlivosťou o život, vo všetkých jeho formách, Noe plní Boží príkaz tým, že opakuje nežné a veľkorysé gesto stvorenia, čo je v skutočnosti presne tá myšlienka, z ktorej vychádza Boží príkaz: nové požehnanie, nové stvorenie (porov. Gn 8,15 - 9,17). Noemovo povolanie zostáva stále aktuálne. Svätý patriarcha sa za nás musí stále prihovárať.

A my, ženy a muži v určitom veku - nechceme povedať starí, lebo niekto sa urazí - nezabúdajme, že máme tú možnosť múdrosti, aby sme druhým povedali: „Pozri, táto cesta korupcie nikam nevedie“. Musíme byť ako to dobré víno, ktoré nakoniec, keď

zostarne, môže priniesť dobré posolstvo, a nie zlé.

Dnes sa obraciam s výzvou na všetkých ľudí, ktorí majú určitý vek, aby som nehovoril, že sú starí.

Dávajte pozor: vy máte zodpovednosť odsúdiť ľudskú skazenosť, v ktorej sa žije a v ktorej ďalej pokračuje tento spôsob života v relativizme, ktorý je totálne relatívny, akoby všetko bolo dovolené. Poďme vpred. Svet nutne potrebuje silných mladých ľudí, ktorí budú napredovať, a múdrych starcov. Prosme Pána o milosť múdrosti.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)